

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
“Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського”**

МАТЕРІАЛИ

**VI Міжнародної наукової конференції студентів, молодих вчених та
науковців**

**«МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ СУЧАСНОГО
ФІЛОСОФСЬКОГО ПІЗНАННЯ»**

присвяченої 30-річчю створення кафедри філософії, соціології та
менеджменту соціокультурної діяльності та 205-річчю Університету
Ушинського

М. ОДЕСА - 2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
“Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського”**

**кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної
діяльності**

М А Т Е Р І А Л И

**VI Міжнародної наукової конференції студентів, молодих вчених та
науковців**

**«МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ СУЧАСНОГО
ФІЛОСОФСЬКОГО ПІЗНАННЯ»**

присвяченої 30-річчю створення кафедри філософії, соціології та
менеджменту соціокультурної діяльності та 205-річчю Університету
Ушинського

(Одеса, 20-21 травня 2022 року)

Одеса -2022

М 54 **Методологія та технологія сучасного філософського пізнання** //
Матеріали IV Міжнародної наукової конференції (Одеса, 20-21 травня 2022 р.)
135 с.

Рецензенти:

***Пальчинська Мар'яна Вікторівна** - доктор філософських наук, професор, завідувачка кафедри філософії, психології та педагогіки Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку,*

***Рибка Наталя Миколаївна** – кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та методології науки Державного університету «Одеська політехніка»*

Збірник матеріалів VI Міжнародної наукової конференції «Методологія та технологія сучасного філософського пізнання» вміщує матеріали, які досліджують методологію сучасного пізнання; трансформаційні процеси в сучасному суспільстві; сучасні підходи до вивчення цінностей та ціннісних орієнтацій; філософію історії в сучасному вимірі; філософсько-освітні парадигми сучасного суспільства; філософію синергетики та філософські погляди Г.Сковороди у світлі сучасності. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, студентів.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 11 від 30 червня 2022 року)

Борніштейн Євген Русланович – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»

Білоусова Кіра Олексіївна – аспірантка Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФІЛОСОФСЬКОГО ОСМИСЛЕННЯ ЛЮБОВІ

Тема любові хвилює серця людей протягом всієї історії людства, починаючи від трактування перших Б-жих заповідей про любов до Б-га та всього живого, до сьогодення, яке продовжує невпинно породжувати питання природи любові, її філософії, як особливої форми буття людини. Все це означає що любов як галузь філософської антропології та етики має власну природу виникнення та тисячолітню історію, яка продовжить плинути крізь покоління. З розвитком суспільних відносин, любов продовжує наповнюватись соціальними та моральними нормами, тим самим еволюціонувати.

Любов походить від витоків людського існування: духовна безпека та рівновага, здібності та таланти закладені материнською любов'ю з дитинства. У різні часи поняття кохання мало специфічні інтерпретаційні риси. Насправді, кожен філософ по-різному ставився до своєї думки, і є багато прикладів розуміння цього явища [1].

З точки зору філософії, любов є прагненням «один до одного, що припускає в своєму існуванні повагу один одного і навіть сприяє цьому» [2, с. 250]. Соціологи у свої визначеннях підкреслюють емоційну складову, розуміючи у любові «емоційно забарвлене ставлення до певного об'єкту (людині, предмету, ідеї і т.д.), що виражається в потребі ідентифікації з ним» [3, с. 163]. У психологів взагалі велика кількість різноманітних тлумачень любові. Нам більш сподобається у психологічній науці трактування любові як «високу ступінь емоційно позитивного ставлення, що виділяє його об'єкт серед інших і поміщає його в центр життєвих потреб та інтересів суб'єкта (любов до батьківщини, до матері, до дітей, до музики і так далі) [4, с. 198].

З нашої точки зору необхідно зазначити роль особистості та вплив любові на суспільство. Тому ми підкреслимо, що любов – це складова системи особистості, яка отримує все більше можливостей для розвитку в сучасному суспільстві.

Незалежність, здобута державою, створює нові можливості для актуалізації особистісного початку своїх громадян, але руйнування світогляду колишньої суспільної системи поставило під сумнів можливість знайти достовірний вектор дій. При цьому авторитет українського народу впливає ще з почуття християнської любові, яка була однією з найвизначніших у процесі формування ментальної та моральної структури слов'янських етносів.

Сучасна українська та західна філософія любові сягає Античності. У контексті перших космогоній і теогоній любов з'являється у вигляді безособової космічної сили, що породжує та підтримує життя. З плином часу вона перетворюється на найяскравіше й захоплююче почуття, розглядається як шлях до цілісності, досконалості та безсмертя, як шлях до Б-га. Їй надають уваги Гесіод, Парменід, Емпедокл (космічний ерос породжує та підтримує життя), Платон (любов як жага цілісності, шлях до первісної єдності), Аристотель (чоловік і жінка: сутність, функції, призначення), Лукрецій Кар, Сенека, Цицерон (етичні й естетичні аспекти), Плотін, Порфірій, Прокл, Ямвліх (небесна, духовна любов як шлях до Бога) [5].

Любов постає центральною темою давньогрецької (Алкей, Анакреон, Архілох, Ібік, Мімнерм, Сапфо) та давньоримської (Апулей, Вергілій, Горацій, Катулл, Овідій, Петроній, Проперцій) лірики. Любов – пристрасть, любов – божевілля, співвідношення любові та обов'язку – провідні мотиви драматургії Єврипіда, Софокла, Есхіла. Вже давньогрецькі мислителі пропонують перші класифікації любові, що свідчать про її глибину та різноманітність: любов – пристрасть, любов – дружба, любов – прихильність і любов – повага [5].

В. Жулай цікаво відмічає, що Іммануїл Кант вважав любов головним обов'язком людей один перед одним. Виходячи зі своєї теорії метафізики моралі (в оригіналі – «нравов» - Є.Б., К.Б.) [6], Кант розрізняв два види кохання: «практичне» та «ненормальне». Говорячи про практичну любов, І.Кант мав на увазі любов, яка є чуттєвою любов'ю до Б-га або ближнього, і до патологічної любові [7, с. 672].

Як ми бачимо, у сьогоденні в науковому середовищі не існує єдиного поняття і єдиного підходу до розуміння любові, так як тлумачення цього феномену трансформувалось і трансформується у ході історичного та культурного розвитку суспільства. Саме тому розуміння любові, на наш погляд, залежить від філософії любові, яка має значний вплив на стратегію розвитку сучасного суспільства, на прогрес чи регрес (у варіанті ненависті, який ми бачимо в сучасному російському суспільстві) людини, що є підставою вважати любов соціально-філософською категорією, та галуззю філософської антропології та етики.

Тому любов: 1) є принципом єдності людства, розглядаючи який можна дійти висновку про рівень розвитку суспільства на будь-якому етапі його існування; 2) буттєвим визначенням людини, оскільки вона не має жодних зовнішніх причин для свого існування. Не можна пояснити виникнення любові за допомогою якої-небудь причини (наприклад, краси, розуму, сили тощо), бо якщо такі причини дійсно зіграли свою роль, то ніякої любові немає, а є лише її імітація.

Але скажемо хоча б самі собі: 1) людина приходить в цей світ для того, щоб любити і бути коханим; 2) без любові немає нічого в цьому світі, вона існує поза часом; 3) саме любов наповнює життя людини почуттям прекрасного, фарбами, щастям, і сенсом життя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Світоглядні та соціокультурні засади формування модерної української

нації: моногр.: авт. колектив: О. М. Рудакевич, Тернопіль, 2015. 256 с.

2. Философский энциклопедический словарь / ред. - составители: Е.Ф.Губский, Г.А. Кораблева, В.А. Лутченко. Москва: ИНФРА-М, 1997. 576с.

3. Социологический энциклопедический словарь / ред.-координатор Г.В.Осипов. Москва: Издательская группа ИНФРА М-НОРМА, 1998. 488 с.

4. Психология. Словарь / Под общ. ред. А.В. Петровского, М.Г.Ярошевского. Москва: Политиздат, 1990. 494 с.

5. Нікішина Н. В. Любов як форма екзистенції особистості: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філос. н. за спеціальністю 09.00.04 – «філософська антропологія, філософія культури». Таврійський національний університет ім. В.І. Вернадського Сімферополь. 2006.

6. Кант И. Метафизика нравов / Сочинения в 6 т. Москва: Мысль, 1965. Т. 4. Ч. 2. С. 107-438.

7. Жулай В. Дія та протидія любові всуспільних відносинах Філософська думка. 2002.

Врайт Галина Яківна (Одеса) – кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,

Гнатюк Ангеліна Андріївна (м. Одеса) – студентка 4-го курсу спеціальності соціологія, соціально-гуманітарного факультету Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

ДЕВІАНТНА ПОВЕДІНКА МОЛОДІ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Актуальність обраної теми обумовлена суттєвим збільшенням асоціальних процесів серед молоді, що викликає велике занепокоєння наукового загалу. Зазначимо, що девіація поняття складне, тому при його вивченні необхідний розгляд різних точок зору вчених.

Девіантною називають поведінку, що відхиляється від прийнятих у суспільстві ціннісно-нормативних стандартів. У деяких суспільствах найменші відступи від норми суворо каралися. Під контролем була поведінка, форма одягу, довжина волосся тощо. При цьому боротьба з девіаціями часто трансформувалася в боротьбу з вираженням почуттів та думок. Зазвичай такий підхід не дає результатів: через деякий час відхилення відроджуються у ще більш вираженій формі [1].

До основних форм девіантної поведінки у сучасних умовах відносять алкоголізм, наркоманію, самогубство, злочинність. Кожна форма девіації має свої особливості. В останні кілька років у молодіжному середовищі набула широкого поширення злочинність - найнебезпечніше відхилення від соціальної норми.

Проблема алкоголізму в Україні відома з XVII століття і актуальна у